

عنوان مقاله:

عناصر فارسی میانه در ساخت فعلی گویش هروی قدیم

محل انتشار:

پنجمین همایش بین المللی زبان و ادبیات فارسی (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسنده:

سمیرا شفیعی - دانش آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

لهجه هروی از کهن ترین گونه های زبان فارسی دری است و کتب ارزشمند بسیاری به آن لهجه نوشته شده است. لهجه هروی با وجود پیشینه چندین سده تاریخ زبان فارسی، آثار مکتوب به این زبان، دگرگونی های فراوان در اوضاع سیاسی و اجتماعی هرات و قتل عام های مکرر و انواع مصائبی که بارها این سرزمین را از مردمان آن تهی ساخته، باز هم از معدود لهجه های فارسی است که اصالت و خصوصیات کهن را در خود نگه داشته است. طبقات الصوفیه نوشته خواجه عبدالله انصاری، یکی از متون کهن حوزه هرات در قرن پنجم هجری است. بررسی زبانی و ساختهای نحوی طبقات الصوفیه گویای این مطلب است که این کتاب دربرگیرنده برجسته ترین ویژگی های دستوری زبان هروی یا هریوه است؛ از جمله این ویژگیها، می توان به ساخت افعال کنایی و سایر صورتهای فعل کهن (از جمله ساختهای ماضی مطلق، ماضی استمراری، ماضی بعید و ...)، استفاده از کلمات مهجور و نیز استفاده از حروف اضافه گویش هروی اشاره کرد. در پژوهش حاضر، سعی داریم به طبقه بندی انواع ویژگیها و مختصات گویش هروی دیمق در افعال با محوریت نثر طبقات الصوفیه انصاری بپردازیم؛ به عبارتی، میزان اثرپذیری گویش هروی را در ساختهای فعلی از عناصر فارسی میانه به تحلیل و بررسی بگذاریم. برای رسیدن به پاسخ این سوال، ابتدا مقدمه های در باب فارسی میانه و گویش هروی خواهد آمد و سپس به تحلیل ساختهای فعلی خواهیم پرداخت. این نوشتار از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ شیوه جمع آوری اطلاعات، کتابخانه ای است که پس از خوانش دقیق متن طبقات الصوفیه انصاری، به روش توصیفی - تحلیلی انجام گرفته است.

کلمات کلیدی:

دستور زبان فارسی، گویش کهن هروی، فارسی میانه، ساخت فعلی، طبقات الصوفیه.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1434967>

